

Hyvinvointialueiden pelastuslaitosten toiminta- ja varautumisedellytysten varmistaminen toimintaympäristön muuttuneet vaatimukset huomioiden

Nykyinen pelastustoimen palveluiden rahoitustaso ei vastaa muuttuneita toimintaympäristön vaatimuksia huomioiden maailmanpoliittinen epävakaa tilanne ja kansallisesti lisääntyneet turvallisuusriskit ja -uhat.

Pelastustoimella on keskeinen rooli poikkeusolojen aikaisessa toiminnassa, jonka vuoksi varautumista toimintaan normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa tulee lisätä vahvistamalla pelastustoimen resursseja ja valmiutta poikkeusolojen tarpeisiin kaikkien henkilöstöryhmien osalta. Nämä muutokset edellyttävät pikaisia korjauksia lainsäädäntöön.

- Tarkennetaan lainsäädännön kokonaisuutta siten, että pelastuslaitoksille osoitetaan toimintavalmius- ja varautumisvaatimusten mukainen tehtävä sekä rahoitus, huomioiden myös poikkeusolot.
- Varmistetaan hyvinvointialueiden pelastuslaitosten toiminta- ja varautumisedellytykset täydentämällä lakia pelastustoimen järjestämisestä sekä uudistamalla tältä osin lakia hyvinvointialueiden rahoituksesta.
- Lisätään lakiin pelastustoimen järjestämisestä vaatimukset kaluston siirrettävyydestä, reservin vahvistamisesta, käytettävien tilojen suojaustason vahvistamisesta sekä palveluverkon muunneltavuudesta turvallisuustilanteen vaatimusten mukaisesti vastaavalla tavalla kuin SOTE-järjestämislain pykälässä 53 c.

Pelastustoimen lähipalvelujen turvaaminen koko maassa

Pelastustoimen lähipalveluiden yhdenvertaista järjestämistä uhkaavat nykytilassa niin heikko julkisen talouden tila kuin väestökehityksen myötä eriytyvät alueet. Esimerkiksi sopimuspalokuntien toimintaedellytykset ja pelastuslaitosten työvoiman saatavuus ovat heikentyneet eriytyvän aluekehityksen myötä.

Pelastustoimen lähipalvelut turvaamalla vahvistetaan myös alueiden elinvoimaa ja lisätään esimerkiksi harva-alueiden nuoriso- ja vapaaehtoistyön mahdollisuuksia sopimuspalokuntatoimintaan panostamalla.

- Lisätään pelastuslakiin kirjaus pelastustoimen paloasemaverkon turvaamisesta vähintään asetustasoisesti.
- Toteutetaan hallituskauden aikana pelastustoimen toimintavalmiuden vaatimustason tarkastelu alueelliset tarpeet huomioiden ja monimuotoiset palvelut mahdollistaen.
- Lainsäädäntöä tarkentamalla turvataan sopimuspalokuntalaisten terveystarkastukset muuttamalla ne KELA-korvattavaksi.
- Vahvistetaan sopimuspalokuntatoimintaa palauttamalla työttömyysturvan suojaosa, joka kannustaa työttömyysturvaa saavien henkilöiden osallistumisen sopimuspalokuntatoimintaan ilman välitöntä toimeentulon heikentymistä.

Siviiliyhteiskunnan resilienssin vahvistaminen

Yhteiskunnan pahoinvoinnin vähentäminen on koko yhteiskunnan yhteinen tehtävä. Pahoinvointi heijastuu niin hyvinvointialueiden palvelutarpeisiin kuin yksilöiden ja yhteisöjen kriisinkestävyyteen. Väestön resilienssin vahvistamisen ja toimintakyvyn varmistamisen avulla parannetaan kokonaisturvallisuuden tilaa.

Yhteiskunnan pahoinvointia tulee vähentää systemaattisin keinoin velvoittamalla toimijat nykyistä tiiviimmin poikkihallinnolliseen yhteistyöhön sekä luomalla kannustetut pahoinvointia ennaltaehkäisevälle työlle.

- Laaditaan kokonaisselvitys siviiliyhteiskunnan resilienssistä ottaen huomioon alueellisen ja paikallisen tason toimijuudet sekä toimijoiden keskinäisriippuvuudet.
- Varmistetaan yhteistyön toteutuminen hyvinvointialueiden, kuntien ja järjestötoimijoiden välillä lisäämällä yhteistyön kannusteita sekä asettamalla konkreettiset tavoitteet yhteiskunnan pahoinvoinnin vähentämiselle.
- Vahvistetaan väestön varautumista lisäämällä valmiuslakiin vaatimus varautumisesta koskien jokaista täysi-ikäistä kansalaista.
- Mahdollistetaan lainsäädännön muutoksin nykyistä kevyempien väestönsuojien rakentaminen. Sirpale- ja painesuojattuja tiloja tulisi rakentaa julkisiin tiloihin kuten kouluihin ja päiväkoteihin.

Ikääntymisen kestävät kodit

Ikäihmisten määrä väestössä kasvaa edelleen tulevien vuosikymmenten aikana. Samaan aikaan ympärivuorokautisten hoito- ja hoivapaikkojen määrää on vähennetty ja hoivapalvelut ovat siirtyneet yhä vahvemmin ikäihmisten koteihin, joiden palo- ja asumisturvallisuuden vaatimukset eivät vastaa ikääntyvien asukkaiden toimintakyvyn tarpeita eikä kotiolosuhteet turvaa ikääntyvien asukkaiden poistumisturvallisuutta riittävällä tavalla.

Asumisturvallisuuden lisääminen poikkihallinnollisen yhteistyön ja lain vaatimusten avulla on mahdollista parantaa myös muiden väestöryhmien asumisturvallisuutta sekä lisätä väestön tietoisuutta asumisturvallisuuden merkityksestä sekä riskeistä.

- Uudistetaan lainsäädäntöä siten, että lainsäädännön kokonaisuus luo vähimmäisvaatimukset ikäihmisten asumisturvallisuuden parantamiseen.
- Luodaan lainsäädännön kehikon avulla nykyistä selkeämmät vaatimukset poikkihallinnolliseen toimintaan kuntien ja hyvinvointialueiden välillä ikäihmisten asumisturvallisuuden parantamiseksi.
- Lisätään kestävä uudisrakentamisen edellytyksiä rakentaa koteja, joissa on huolehdittu ikääntyneiden asumisturvallisuudesta.

Pelastuslaitosten KUMPPANUUSVERKOSTO

Verkosto toimii pelastuslaitosten valtakunnallisen yhteistyön alustana, jossa kaikki pelastuslaitokset ovat edustettuina tasavertaisina.

Yhteistyön missiona on parantaa yhteiskunnan turvallisuutta kaikissa oloissa ja tavoitteena on, että pelastustoimen tuottamat palvelut ovat laadukkaita, tehokkaita ja perustuvat yhdenmukaiseen tulkintaan voimassa olevista säädöksistä ja määräyksistä.

Lisätietoa yhteistyöverkoston toiminnasta: www.pelastuslaitokset.fi

Yhteystiedot:

Peter Johansson

Pelastusjohtajien puheenjohtaja toimikaudella 2026-2027

Pelastusjohtaja, Itä-Uudenmaan hyvinvointialue

Vesa-Pekka Tervo

Pelastustoimen kehittämisspäälikkö

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy